

Raskaana olevan tuberkuloosiseulonta

Mikä tuberkuloosi on?

Tuberkuloosi on *Mycobacterium tuberculosis* -bakteerin aiheuttama sairaus, joka ilmenee yleisimmin keuhkoissa, mutta sitä voi olla myös muualla elimistössä. Tuberkuloosi tarttuu hengitysilman välityksellä. Taudista paranee lääkehoidolla ja Suomessa tutkimukset ja hoito ovat potilaalle maksuttomia. Tuberkuloosi on yleinen tauti monissa maissa. Suomessa siihen sairastuu yli 200 henkilöä vuosittain, ja noin puolet sairastuneista on maahanmuuttajia. Tuberkuloositartunnan saaneita ihmisiä on huomattavasti enemmän. Heillä on bakteeria uinuvana elimistössä eli piilevä tuberkuloosi-infektio. Sairastumisriski on suurimmillaan tartunnan jälkeisinä vuosina, mutta tautiin voi sairastua myös vuosikymmenien kuluttua.

Miksi tuberkuloosin seulontatutkimuksia tehdään raskaana oleville?

Tuberkuloosiin sairastumisen riski on suurentunut raskauden aikana ja synnytyksen jälkeen. Äidin raskaudenaikainen tuberkuloosi voi lisätä ennenaikaisen synnytyksen, matalan syntymäpainon ja vastasyntyneen kuoleman riskiä. Lapsi voi saada tartunnan kohdunsisäisesti tai heti synnytyksen jälkeen, ja vastasyntyneelle sairaus on hengenvaarallinen. Tuberkuloosia sairastava äiti voi tietämättään altistaa muita perheenjäseniä sekä sairaalassa muita synnyttäjiä ja vastasyntyneitä tartunnalle. Seulonnan tavoitteena on löytää sairastuneet äidit ja aloittaa heille parantava lääkehoito varhain. Siten suojellaan äitien, vastasyntyneiden ja perheiden terveyttä.

Kenelle tutkimukset tehdään, mitä tutkimuksia ja milloin?

Kaikille riskiryhmiin kuuluville odottaville äideille tehdään oirekysely ja järjestetään keuhkojen röntgenkuvaus. Oirekysely tehdään neuvolassa raskauden alkuvaiheessa sekä synnytysvastaanotolla. Keuhkokuvaus tehdään noin kuukausi ennen synnytystä. Röntgenkuva tarkistetaan jokaisen raskauden yhteydessä.

Kuulunko riskiryhmään?

Kuulut riskiryhmään mikäli

- ❖ olet syntynyt tai asunut tuberkuloosin riskimaassa
- ❖ olet saapunut Suomeen pakolaisena tai turvapaikanhakijana
- ❖ olet saapunut Suomeen pakolaisleiriltä tai konfliktialueelta
- ❖ lähipiirissäsi on ollut tuberkuloosia tai olet itse sairastanut tuberkuloosin

Minkälaisia tuberkuloosin oireet ovat?

Tuberkuloosin tyypillisimpiä oireita ovat yli kolme viikkoa kestävä yskä ja yskökset (keuhkoista nouseva lima). Sairastunut voi kuumeilla, laihtua, tai hikoilla öisin. Yleistila ja ruokahalu saattavat heiketä. Odottavan äidin tuberkuloosioireet voivat olla myös vähäisiä ja muistuttaa normaaliin raskauteen liittyviä tuntemuksia. Kerro sen vuoksi kaikista oireistasi hoitajalle ja lääkärille.

Olen oireeton, miksi minulta pitää ottaa keuhkojen röntgenkuva?

Myös oireettoman raskaana olevan äidin keuhkotuberkuloosi voidaan todeta röntgenkuvan avulla. Jos äidin mahdollinen keuhkotuberkuloosi jää toteamatta, ei vastasyntyneen tartuntaa osata epäillä ja lapsi voi sairastua vakavasti. Tämän vuoksi keuhkojen röntgenkuva otetaan myös oireettomilta riskiryhmiin kuuluvilta synnyttäjiltä.

Röntgenkuvauksesta ei ole vaaraa sikiölle

Digitaalisen keuhkojen röntgenkuvauksen säderasitus on äidille vähäinen. Se on samaa tasoa, kuin mitä jokainen ihminen saa ympäristön luonnollisesta taustasäteilystä noin kahdeksan vuorokauden kuluessa. Sikiön säderasitus on tätä huomattavasti pienempi, eikä kuvaus aiheuta vahinkoa sikiölle. Halutessasi voit keskustella tästä neuvolan terveydenhoitajan kanssa.

Kuka vastaa röntgenkuvauksen järjestämisestä?

Äitiysneuvolasta tehdään lähete ja annetaan sinulle ohjeet kuvauksesta. Kuvaus tulee olla tehtynä ennen synnytyssairaalaan menoa.

